

1. Ξένοι φθόγγοι

Ορισμός 1 Οι **ξένοι φθόγγοι** («*nonchord/nonharmonic tones*») είναι νότες που δεν ανήκουν στη συγχορδία με την οποία συνηχούν. Οι νότες της συγχορδίας λέγονται **πραγματικοί φθόγγοι**. ■

Ορισμός 2 Οι ξένοι φθόγγοι χωρίζονται σε **τονισμένους** και **άτονους**. Στους τονισμένους, η διαφω- νία σχηματίζεται σε ισχυρό μέρος του παλμού, ενώ στους άτονους στο ασθενές. ■

Κανόνας 1

1. Όλοι οι ξένοι φθόγγοι σχηματίζουν διάστημα 2ης είτε από την προηγούμενη νότα, είτε από την επόμενη ή και από τις δυο. Κατά συνέπεια: ένας ξένος φθόγγος **δεν μπορεί** να σχηματίζει πηδύμα και με την προηγούμενη, και με την επόμενη νότα.
2. Οι **διατονικοί** ξένοι φθόγγοι χρησιμοποιούν τις νότες της κλίμακας, ενώ οι **χρωματικοί** κινούνται με **ημιτόνια**. ■

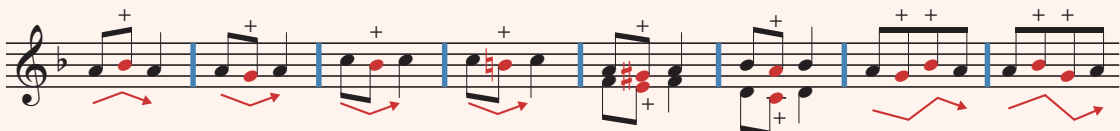
1 Άτονοι ξένοι φθόγγοι

Κανόνας 2 Οι **άτονοι** ξένοι φθόγγοι εμφανίζονται στο ασθενές μέρος του παλμού. Ένα κοινό χαρα- κτηριστικό τους είναι ότι όλοι έχουν διάρκεια **μικρότερη** από τον βασικό παλμό. ■

1] Ποίκιλμα

Ορισμός 3 Το **ποίκιλμα** («*neighbor tone*», «NT») απομακρύνεται από τον συγχορδιακό φθόγγο με διάστημα 2ης και επιστρέφει σε αυτόν.

1. Το ποίκιλμα που γίνεται προς τα πάνω λέγεται **ανιόν** («*upper neighbor tone*»), ενώ αυτό που γίνε- ται προς τα κάτω λέγεται **κατιόν** («*lower neighbor tone*»).
2. Το ανιόν ποίκιλμα είναι πάντα **διατονικό**, ενώ το κατιόν μπορεί να είναι και **χρωματικό**.
3. Μπορεί να γίνει ταυτόχρονο ποίκιλμα σε δυο φωνές, με παράλληλες 3ες ή 6ες.
4. Ο συνδυασμός ανιόντος και κατιόντος ποικίματος δίνει το **διπλό ποίκιλμα** («*changing tones*»).
5. Η βαθμίδα μπορεί να αλλάξει κατά την επιστροφή του ποικίματος ή όχι.
6. Προσοχή στις παράλληλες 5ες/8ες. ■

1.2 Διαβατικός

Ορισμός 4 Ο **διαβατικός** («*passing tone*», «PT») γεφυρώνει με **διαδοχικά βήματα στην ίδια κατεύθυνση** την απόσταση ανάμεσα σε δυο πραγματικούς φθόγγους.

1. Συνήθως ένας διαβατικός συμπληρώνει ένα διάστημα 3ης.
2. Σπανιότερα μια 4η συμπληρώνεται από δυο διαβατικούς.
3. Ο **χρωματικός διαβατικός** συμπληρώνει έναν **τόνο** με διαδοχικά **ημιτόνια**.
4. Μπορούν να συνδυαστούν διαβατικοί σε δυο φωνές, με παράλληλη ή αντίθετη κίνηση ή να συνδυαστεί διαβατικός με ποίκιλμα.
5. Η βαθμίδα μπορεί να αλλάξει ή όχι.
6. Προσοχή στις παράλληλες 5ες/8ες.

1.3 Προήγηση

Ορισμός 5 Η **προήγηση** («*anticipation*», «ANT», δεξ και «*portamento*») είναι πραγματικός φθόγγος της επόμενης συγχορδίας, που εμφανίζεται νωρίτερα.

1. Απέχει διάστημα 2ης από την **προηγούμενη νότα**.
2. Συνήθως γίνεται προήγηση κάποιας σημαντικής νότας (λύση του προσαγωγέα, λύση της έβδομης).
3. Συχνά συνδυάζεται με παρεστιγμένο.

1.4 Εκφυγή

Ορισμός 6 Η **εκφυγή** («*escape tone*», «*echappée*», «ET») λέγεται και «**ατελές ποίκιλμα**».

1. Απέχει 2η από την **προηγούμενη νότα** και συνεχίζει με πήδημα στην αντίθετη κατεύθυνση.
2. Συνήθως γίνεται με το σχήμα «ανιούσα 2η – κατιούσα 3η» ή «ανιούσα 2η – κατιούσα 4η».

1.5 Φθόγγος προσεγγίσεως

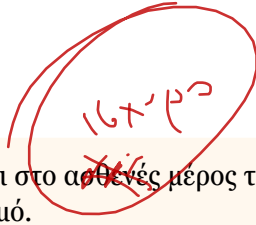
Ορισμός 7 Ο **φθόγγος προσεγγίσεως** («*approach tone*») λέγεται και «**άτονη αποτζιατούρα**».

1. Απέχει 2η από τον πραγματικό φθόγγο που προσεγγίζει.
2. Η κίνηση από πάνω με κατιούσα 2η, λέγεται «*approach from above*», ενώ το αντίθετο λέγεται «*approach from below*».
3. Όταν ο φθόγγος προσεγγίσεως έρχεται από κάτω προς τα πάνω, μπορεί να είναι και χρωματικός.

2 Τονισμένοι ξένοι φθόγγοι

Κανόνας 3 Οι **τονισμένοι** ξένοι φθόγγοι εμφανίζονται στο ασθενές μέρος του παλμού. Η διάρκειά τους μπορεί να είναι και **μεγαλύτερη** από τον βασικό παλμό.

2.1 Καθυστέρηση

Ορισμός 8 Η **καθυστέρηση** («*suspension*», «*SUS*») καθυστερεί την εμφάνιση κάποιου φθόγγου της επόμενης συγχορδίας με το να παρατείνει έναν φθόγγο της προηγούμενης, που απέχει διάστημα 2ης.^{α□}

1. Τα τρία στάδια της καθυστέρησης είναι: *προετοιμασία* – *καθυστέρηση* – *λύση* («*preparation – suspension – resolution*», «*PSR*»).
2. Σημειώνεται με δυο αριθμούς, που δείχνουν τα διαστήματα που σχηματίζει η καθυστέρηση και η λύση με τον μπάσο: 4–3, 7–6, 9–8 κ.λπ.
3. Μπορεί να γίνει ταυτόχρονη καθυστέρηση σε δυο ή περισσότερες φωνές.
4. Η λύση της καθυστέρησης δεν πρέπει να συνηχεί με τον ξένο φθόγγο, εκτός από τις καθυστερήσεις της θεμελίου (7–8, 9–8).
5. Η σύζευξη δεν είναι απαραίτητη.

Λ. βαν Μπετόβεν, Σονάτα για πιάνο αρ. 8, op. 13

C:vi IV V₄ — $\frac{7}{3}$ I₄⁷ = $\frac{8}{3}$ c:vii^{o2} $\frac{4}{3}$ $\frac{7}{5}$ — $\frac{8}{3}$

^{α□} Στα αγγλικά γίνεται πολλές φορές διάκριση μεταξύ *suspension*, που λύνεται με κατιούσα 2η και *retardation*, που λύνεται με ανιούσα 2η.

2.2 Αποτζιατούρα

Ορισμός 9 Η **αποτζιατούρα** ή **επέρευση** («*arpeggiatura*», «APP») είναι μια καθυστέρηση χωρίς προετοιμασία. Κατά τα άλλα, ισχύει ό,τι και για τις καθυστερήσεις.

C:vi ii⁶ V₄⁶ — ₃⁵ I⁴ — ³

2.3 Τονισμένος διαβατικός

Ορισμός 10 Ο **τονισμένος διαβατικός** («*accented passing tone*») είναι ένας διαβατικός που μετατοπίστηκε στην επόμενη ισχυρή θέση.

διαβατικός τονισμένος διαβατικός